

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 5

Частина I

**Одеса
2019**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина I. – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – 245 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Милашко О. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорєлова Т. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., викладач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Абалмасова М. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Агапченко К. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Березорудський А. М. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Богомаз О. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бондаренко А. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Бойко В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бойчева О. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Борищук А. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Бурлаєва В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Воскобойнік І. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Вебер К. І. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,
Гаращенко О. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Георгіу О. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Голубчикова Ю. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Дворжак А. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Джонмуродова Н. Д. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Зарічна Т. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Запорощенко А. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мотишена В. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Савина І. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету.

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

© колектив авторів, 2019

ЗМІСТ

Голубчикова Ю.В., Вітковська К.В. Статистичний аналіз динаміки та стану безробіття в Україні.....	6
Дворжак А.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз в'їзного та виїзного туризму в Україні.....	13
Савина І.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз показників забору, використання та забруднення води.....	18
Запорощенко А.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз захворюваності на СНІД в країнах Європи.....	26
Борищук А.О., Самоуськова О.В. Диференціація регіонів України за рівнем зайнятості населення.....	33
Джонмуродова Н.Д., Погорєлова Т.В. Особливості статистичної оцінки кредитоспроможності позичальників банку.....	39
Любович А.А., Вітковська К.В. Аналіз патентної діяльності в Україні.....	47
Стародубцева Т.В., Вітковська К.В. Статистичне дослідження розвитку альтернативної енергії в Україні... ..	54
Бойко В.С., Тарасова К.І. Аналіз розвитку легкої промисловості України	60
Зарічна Т.С., Тарасова К.І. Машинобудування України: сучасний стан, структура та тенденції розвитку галузі	68
Агапченко К.А., Тарасова К.І. Статистичний аналіз переробної промисловості України	77
Богомаз О.О., Тарасова К.І. Статистичний аналіз динаміки та стану розвитку вугільної промисловості України	83
Бондаренко А.В., Тарасова К.І. Статистична оцінка заробітної плати громадян України	91
Любович А.А., Тарасова К.І. Дослідження ризику трудової міграції населення України.....	98
Weber K.I., Tarasova K.I. The latest trends of Ukrainian labor market: statistical research	105
Мотишена В.В., Тарасова К.І. Дослідження харчової промисловості України	113
Березорудський А.М., Тарасова К.І. Аналіз електроенергетичної промисловості України	120

Абалмасова М.П., Милашко О.Г. Статистичний аналіз діяльності мотелів України	126
Березорудський А.М., Милашко О.Г. Методи статистичного аналізу діяльності мотелів та хостелів	131
Бойчева О.П., Милашко О.Г. Провідні напрямки співробітництва Болгарії та України	138
Агапченко К.А., Милашко О.Г. Необхідність статистичного аналізу діяльності хостелів в Україні	144
Богомаз О.О., Милашко О.Г. Аналіз діяльності готелів в Україні	151
Бойко В.С., Милашко О.Г. Аналіз ринку мотельних послуг.	157
Бурлаєва В.С., Милашко О.Г. Аналіз динаміки основних макроекономічних показників Німеччини	162
Воскобойнік І.І., Милашко О.Г. Дослідження сучасного стану мотельних господарств України	166
Гаращенко О.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз діяльності кемпінгів в Україні	173
Любович А.А., Милашко О.Г. Зовнішньоекономічна діяльність Франції та її торговельно-економічне співробітництво з Україною	178
Мотишена В.В., Милашко О.Г. Аналіз сучасного стану діяльності мотелів в Україні	185
Стародубцева Т.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз основних макроекономічних показників Польщі	193
Георгіу О.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня злочинності в Європі	199
Березорудский А.Н., Ольвинская Ю.О. Анализ рынка электромобилей в Украине	207
Богомаз О.О., Ольвінська Ю.О. Аналіз сучасного стану викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря України	212
Агапченко К.А., Ольвінська Ю.О. Техногенний вплив на екологію в Україні	219
Бойко В.С., Ольвінська Ю.О. Аналіз динаміки екологічного сліду планети	226
Абалмасова М.П., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз екологічного стану Чорного моря	233
Любович А.А., Ольвінська Ю.О. Вплив освіти на формування особистості.....	239

ПРОВІДНІ НАПРЯМКИ СПІВРОБІТНИЦТВА БОЛГАРІЇ ТА УКРАЇНИ

Бойчева О. П.¹, Милашко О. Г.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Бойчева О. П., Милашко О. Г. Провідні напрямки співробітництва Болгарії та України. *Стаття призначена для виявлення існуючих проблем та особливостей економіки Болгарії. Проведено аналіз експортно-імпортних операцій між Україною та Болгарією і їх впливу на макроекономічні показники країн. Виявлено основні напрямки співробітництва країн та їх майбутні перспективи.*

Ключові слова: зовнішньоекономічне співробітництво, партнерство, експорт, імпорт, двостороння торгівля, валовий внутрішній продукт.

Бойчева О. П., Мылашко О. Г. Ведущие направления сотрудничества Болгарии и Украины. *Статья предназначена для выявления существующих проблем и особенностей экономики Болгарии. Проведен анализ экспортно-импортных операций между Украиной и Болгарией и их влияния на макроекономические показатели стран. Выявлены основные направления сотрудничества стран и их перспективы на будущее.*

Ключевые слова: внешнеэкономическое сотрудничество, партнерство, экспорт, импорт, двусторонняя торговля, валовой внутренний продукт.

Boycheva O. P., Mylashko O. G. Leading areas of cooperation between Bulgaria and Ukraine. *This article is intended to identify the existing problems and features of the Bulgarian economy. The analysis of export-import transactions between Ukraine and Bulgaria and their impact on the macroeconomic indicators of countries is carried out. The main directions of cooperation between the countries and their prospects for the future are revealed.*

Keywords: foreign economic cooperation, partnership, export, import, bilateral trade, gross domestic product.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Бойчева, О. П. Провідні напрямки співробітництва Болгарії та України [Текст] / О. П. Бойчева, О. Г. Милашко // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – С. 138 – 143.

Постановка проблеми. Сучасна зовнішня державна політика, яка, зокрема, має за мету підвищення іміджу держави в світі, а також

посилення світових тенденцій, пов'язаних із прагненням держав, що розвиваються, до набуття статусу членства у провідних інтеграційних об'єднаннях з метою отримання додаткових перспектив економічного зростання, сприяла тому, що державним стратегічним курсом для України став євроінтеграційний напрямок. Саме тому актуальним залишається вивчення досвіду реалізації економічної політики щодо членства в ЄС тих держав, які на момент вступу за рівнем свого розвитку помітно відставали від провідних країн Західної Європи, які стояли у витоків економічного союзу. Зокрема, корисним для України може стати дослідження досвіду державної політики в сфері євроінтеграції пострадянських країн, зокрема Болгарії.

Аналіз останніх досліджень. Питання інтеграційної політики України широко досліджували у своїх наукових працях вітчизняні вчені галузі державного управління П. Гайдуцький, К. Громогласова, Н. Гнидюк, І. Кучеріва, В. Говоруха, О. Гончаренко, І. Куліш, А. Лавренчук, О. Малиновська, В. Стрельцов, О. Пойченко, А. Тамм. Досвід євроінтеграції окремих груп країн досліджували вітчизняні та зарубіжні науковці Т. Черненко,

К. Воронов, О. Коваль, М. Сидорук. проте відзначається брак аналітичних висновків щодо інтеграційних трансформацій Болгарії, яка на момент вступу до ЄС мала певною мірою схожі завдання, проблеми та рівень розвитку, що й Україна. Науковці зупиняються на основних етапах розвитку економіки країни, проблемах, які виникали, інформують та аналізують сучасний стан країни. Інформаційною базою для такого аналізу є статистичні дані Євростату, Всесвітньої торгівельної організації, ООН.

Метою статті є дослідження аспектів економічного співробітництва України та Болгарії, виявлення основних тенденцій, взаємозв'язків, закономірностей та розвитку економіки Болгарії, тому що її досвід є корисним для української економіки.

Виклад основного матеріалу. Процес інтеграції, який відбувається у сучасній Європі, охопив і слов'янський світ. Його реалізація здійснюється у різних соціально-економічних і політичних формах, як на багатосторонній основі, так і в двосторонньому форматі.

Українсько-болгарські відносини репрезентують, зокрема, один із напрямків взаємодії східно – й південнослов'янського макроетнічних утворень, традиція взаємин між якими має тисячолітню історію. Цьому сприяла також приналежність до одного православного віросповідання, спільність духовної культури, витоки якої слід шукати в античності, схожість історичної долі. Відродження української державності наприкінці ХХ ст. надало імпульсу співробітництву між Україною та Болгарією у соціально-економічній, військово-політичній та культурній сферах. Разом із тим, трансформація соціально-економічної сфери, звільнення обох народів від тоталітарних режимів і проголошення ними курсу на

розбудову громадянського суспільства, входження в ЄС сприяли модернізації механізму та основних форм співробітництва. Обидва народи знову постали перед необхідністю розв'язання нових історичних завдань. У зв'язку з цим подальша співпраця між ними закономірно впливає з життєвонеобхідних потреб обох країн. А дослідження всього цього спектру взаємин має не лише теоретичне, але й практичне значення, оскільки є передумовою їх всебічного удосконалення.

Для українсько-болгарських відносин характерний постійний активний політичний діалог на найвищому рівні. Україна та Болгарія активно співпрацюють та надають взаємну підтримку в рамках регіональних та міжнародних організацій, таких як ОЧЕС, ЦЄІ, ОБСЄ, РЕ, ООН.

Україна є одним із основних торговельних партнерів Болгарії. Болгарія пропонує українському ринку широкий асортимент товарів: продукти харчової промисловості та обладнання для неї, вироби з електроніки, підйомно-транспортні засоби, машини для металообробки, керамічну плитку, вироби легкої промисловості, санітарне обладнання тощо. Україна успішно постачає вугілля для теплоелектростанцій Болгарії. Болгарські інвестиції в Україну, що охоплюють близько 200 українських підприємств, 122 з яких спільні, перевищують 20 млн. доларів США, тоді як українські інвестиції в Болгарії становлять 1,3 млн. доларів. Серед позитивних прикладів співпраці – будівництво і запуск болгарською фірмою АТ "Приста-Ойл" сучасного перевалочного комплексу зі зберігання й перевантаження базових масел в Одесі: інвестиції в підприємство сягають 5 млн. доларів, а спроможність комплексу – 180 тис. тонн масел на рік. Жваво розвивається співпраця одеського порту "Іллічівськ" із болгарськими відповідними структурами: діє поромна переправа Поті – Іллічівськ – Варна тощо. Нагадаємо, що Україна і Болгарія співробітничали не тільки у сфері торговельного судноплавства, а й енергетики.

Зміцненню співробітництва в усіх сферах сприяли останні офіційні візити Президента Республіки Болгарія в Україну Р. Плевнелієва в липні у 2015 р та Президента України П. О. Порошенка в Болгарію в червня 2016 р.

Болгарія активно підтримує суверенітет та територіальну цілісність України, курс євроінтеграційних реформ та порядок денний в діалозі Україна-ЄС. Вона була четвертою країною-членом ЄС, яка ратифікувала Угоду про асоціацію у 2014 р. Софія також підтримує запровадження безвізового режиму для громадян України. Вона сигналізує й про готовність ділитися досвідом і надавати експертну допомогу Україні в імплементації Угоди про асоціацію.

Нові можливості для розвитку торговельно-економічного співробітництва між двома країнами надає запровадження поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі з ЄС.

РБ посідає важливе місце на балканському напрямку зовнішньополітичних інтересів України, що зумовлено геополітичним положенням РБ на Балканах, близькістю інтересів у Чорноморському й Придунайському регіонах. Україну і Болгарію єднає етнічна, мовна та релігійна спорідненість, традиційні економічні, торговельні та культурно-історичні зв'язки.

Україна має гарні зовнішньоекономічні стосунки з Болгарією та намагається підтримувати та активно розвивати ці відносини. Останнім часом між країнами зберігаються позитивні тенденції двосторонньої торгівлі. Не дивлячись на те, що у 2010 – 2017 роках, сальдо експорту та імпорту товарів було позитивним для України, проте обсяги значно скоротилися (рис. 1.)

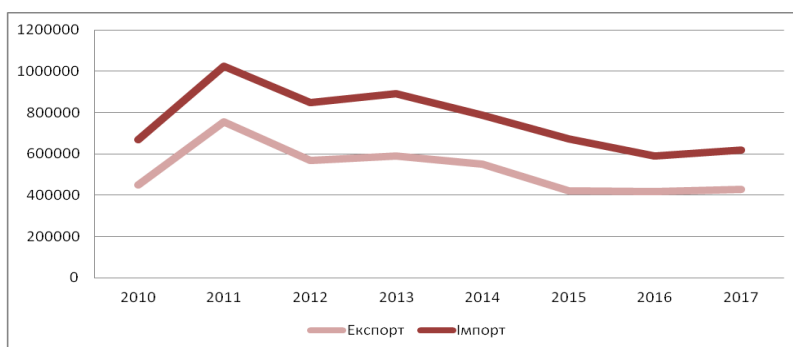

Рис. 1. Зовнішня торгівля України товарами з Болгарією у 2010-2017 рр.

Найбільший обсяг експорту товарів з України в Болгарію був у 2011 році і становив 755413,8 тис. дол. США. У 2017 році порівняно з 2010 роком, експорт товарів зменшився на 4,6%, а імпорт товарів – на 12,9%.

На рис. 2 відображено динаміку торгівлі з Болгарією послугами.

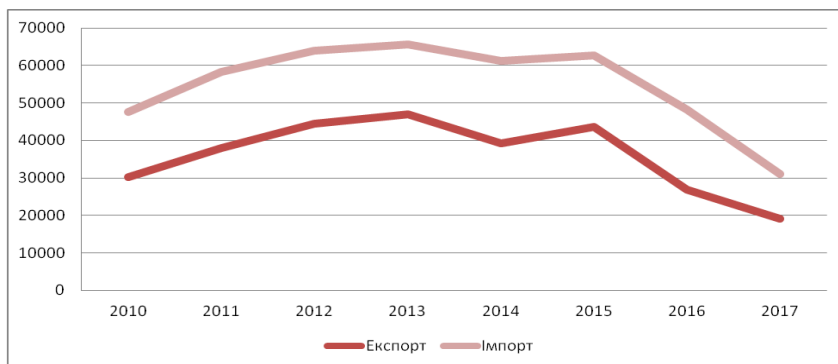

Рис. 2. Зовнішня торгівля України послугами з Болгарією у 2010-2017 рр.

Торгівля послугами України з Болгарією також має позитивне сальдо. Проте, якщо розглядати в розрізі окремих років, то бачимо, що у 2017 році порівняно з 2010 роком експорт послуг зменшився на 36,7%, а імпорт зменшився на 31,5%. На рисунку 2 спостерігаємо різке зниження експорту та імпорту послуг у 2015 році, це зниження триває і досі.

Основними товарними позиціями в експорті з України до Болгарії у 2017 році були: чорні метали (67,6% від загального обсягу), залізничні локомотиви (4,1%), вироби з чорних металів (3,1%), деревина та вироби з деревини (2,5%).

Основні товарні позиції імпорту в Україну формували: фармацевтична продукція (16,4% від загального обсягу), реактори ядерні, котли, машини (14,4%), електричні машини (10,2%).

Загалом, у 2017 році порівняно з 2016 роком експорт товарів збільшився на 2,8%, а імпорт – на 9,9%. Щодо експорту послуг, то найбільшу частку складають транспортні послуги, які в 2017 році склали 42,5% загального обсягу, та ділові послуги (39%). У 2017 році найбільше імпортувалися транспортні послуги (41,1%) та послуги, пов'язані з подорожами (39,8%).

Станом на 31 грудня 2017 р., згідно з даними Держстату України, обсяг прямих інвестицій з Болгарії в економіку України склав 27,5 млн. дол. США а у порівнянні з 31.12.2016 р. збільшився на 5,2% (на 1,4 млн. дол.).

Відмітимо, що найбільш привабливою сферою економічної діяльності для болгарських інвесторів в Україні залишається промисловість, до якої залучено 30,7% загального обсягу інвестицій. У структурі промисловості найбільший обсяг інвестицій надійшов у переробну промисловість (81,4%). Решта болгарських інвестицій в Україні була спрямована в сферу торгівлі, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку, діяльність транспорту та зв'язку, комунальні та індивідуальні послуги тощо.

Висновки. Процеси глобалізації, що відбуваються сьогодні у світовій економіці, спонукають нас шукати нові перспективні форми співробітництва. У цьому контексті Україна та Болгарія мають значні можливості співпраці у галузі розвитку інфраструктури транспортних коридорів, які проходять через територію наших країн. Україна може і повинна стати активним партнером Болгарії у постачанні конструкцій та матеріалів для будівництва мостів, тунелів, ЛЕП, реконструкції морських та річкових портів.

Обидві країни мають хороші перспективи співробітництва в сферах спільного виробництва наукомісткої, високотехнологічної продукції, розробки інноваційних технологій. Вже сьогодні відбувається реалізація

14 спільних дослідницьких проектів у таких пріоритетних сферах, як біотехнологія, зв'язок, телекомунікації, генна інженерія. Іншим прикладом є реалізація спільної програми INTAS у галузі молекулярної біології та генетики. Крім українських і болгарських вчених, у ній беруть участь швейцарські фахівці. Налагоджено практичну взаємодію в рамках реалізації 6-ї програми наукових досліджень ЄС, особливо програми INCO.

Важливим виміром євроінтеграційних устремлінь обох країн є активізація співробітництва в міжнародних регіональних організаціях - ЦЄІ, ОЧЕС' Дунайській комісії. Фахівці України та Болгарії плідно співпрацюють у спільних проектах (лінії оптоволоконного зв'язку), Міжнародному Центрі чорноморських Досліджень (ISBSS). Головними напрямками, на яких концентруються зусилля Українських і болгарських вчених, є вивчення та використання ресурсів Чорного моря, координація рибогосподарської діяльності в річці Дунай, обмін сучасними технологіями промислу та переробки риби. Значним резервом взаємодії на шляху інтеграції до європейських економічних структур є можливість реалізації спільних сільськогосподарських проектів у рамках Програми SAPARD, яка фінансується за рахунок коштів ЄС.

Таким чином, відродження традиційних та пошук нових форм і напрямів співпраці повинно стати запорукою спільних зусиль та успіхів України і Болгарії у розбудові нових прагматичних партнерських відносин в об'єднаній Європі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2016 році» [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Статистичні матеріали Державної митної служби України «Зовнішня торгівля України» [Електронний ресурс] // Державна митна служба України. – Режим доступу : www.customs.gov.ua/dmsu/control/cstat/f3/showstat
3. Статистичний щорічник «Україна в цифрах у 2016 році» [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
4. Онищенко О.А. Сучасна парадигма регулювання зовнішньої торгівлі / О.А. Онищенко // Економіка та держава. – 2013. – №8. – с.27-29.
5. Гальчинський А.С. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004 – 2015) шляхом європейської інтеграції / А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, // Нац. ін.-т стратег. досліджень; Ін-т прогнозування НАН України. – К., 2015. – 416 с.
6. Ольвінська Ю. О. Проблеми соціально-економічного розвитку країн Євросоюзу / Ю. О. Ольвінська // Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях: Міжнародна науково-практична конференція (Одеса 22-23.04.2015). – Одеса: ОНЕУ, 2015. – С. 18-21.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 5

Частина I

Одеса
2019